

LEVENSDUUR VAN MELKVEE VERLENGEN HEEFT VOORDELEN

De levensduur van melkvee verlengen is goed voor de landbouwer én voor het klimaat. Koeien die langer op het melkveebedrijf blijven, renderen het meest op het vlak van melkproductie en efficiëntie. Evenveel melk met minder dieren betekent ook een lagere methaanuitstoot per liter melk en dat is goed voor het milieu. In lerende netwerken kunnen veehouders hun licht opsteken over jongvee- en droogstandsmanagement. – *Ilse Louwagie & Isabelle Vuylsteke, Inagro*

Om Vlaamse melkveehouders bewust te maken van de voordelen van de verlenging van de levensduur van hun koeien, startten Inagro, ILVO en Hooibeekhoeve begin april een demonstratieproject duurzame landbouw met als titel 'Doelgericht verlengen levensduur melkvee (goed voor boer en klimaat)'. De partners richten zich in het bijzonder op een verbetering van het jongvee- en droogstandsmanagement.

Impact van verbetering veemanagement

Als melkveehouders hun jongvee- en droogstandsmanagement verbeteren, zorgen ze voor een vroegere afkalving, voor sterkere vaarzen die langer kunnen produceren en voor minder problemen bij de start van een nieuwe lactatie. Zo kunnen ze de levensduur van hun dieren verlengen. Dat loont, want koeien die

langer op het melkveebedrijf blijven, renderen het meest op het vlak van melkproductie en voerefficiëntie. Bovendien zorgen ze voor een lager vervangingspercentage en worden hun opfokkosten gespreid over meerdere jaren. Dat levert winst op het vlak van ruwvoeder, mestafzet en arbeid op.

.....
Lerende netwerken. Zijn ze ook iets voor jou?

De projectpartners willen ook onderzoeken wat de impact is van een verhoogde levensproductie en levensduur op de broeikasgasemissie op een melkveebedrijf. Verschillende scenario's van een verbeterd veemanagement kunnen leiden

tot een hogere totale melkproductie per dier en een lagere methaanuitstoot. Dit project richt zich op volgende scenario's: de levensduur van de koe verlengen in combinatie met een gestegen melkproductie; de levensduur van de koe verlengen in combinatie met een constante levensproductie; een verbetering van het management om de levensproductie te verhogen; de afkalfleefijd bij vaarzen verlagen.

Methaanuitstoot meten

Wat is het effect van een verlenging van de levensduur op de methaanuitstoot? ILVO-Dier voert metingen uit op verschillende momenten in het leven van het melkvee, namelijk bij vaarzen tijdens de opfok, bij lacterende koeien met verschillende rantsoenen en bij droogstaande koeien. Met twee methodes kunnen de onderzoekers meten hoeveel methaan

Tabel 1 Verschillen tussen melkveebedrijven met 100 melkkoeien bij een hoger of lager vervangingspercentage - Bron: Inagro

	Hoogste vervangingspercentage	Laagste vervangingspercentage	Vershil
Aantal vaarzen op 100 lacterende dieren ¹	36,6	29,0	6,6
Ruwvoeder: aantal ha mais nodig ² (ha)	+0,3	-0,4	0,7
Ruwvoeder: aantal ha gras nodig ² (ha)	+1,0	-1,2	2,2
Bemesting: nodige standaardoppervlakte ³ (ha)	+2	-2	4
Vershil in opfokkost t.o.v. gemiddeld (euro) ⁴	+5.550	-5.850	11.400
Vershil in arbeid/dag ⁵	+15 minuten	-20 minuten	35 minuten

¹ Bron: Verschillen tussen bedrijven in levensduur melkvee (WUR, 2013)
² Rekening houdend met opname van 2/3 gras en 1/3 mais gedurende opfokperiode
³ Geen derogatie, fosfaatklasse 4: 170 N en 55 P₂O₅
⁴ Gerekend met gemiddelde opfokkost van 1500 euro/vaars
⁵ Gerekend met arbeidstijd van 5 minuten per jongveedier per dag (bron: Inagro); enkel arbeid gerekend voor vaarzen die effectief in productie komen

een koe uitstoot. In de gasuitwisselingskamers wordt de methaanproductie 24 uur op 24 gemeten gedurende een aantal dagen. In Greenfeed-boxen wordt de methaanconcentratie gemeten in de uitgedemde lucht tijdens minimum vier bezoeken per dag om zo een inschatting te maken van de uitstoot over de volledige dag. De keuze van methode is afhankelijk van de proefopzet.

Nog ruimte voor verbetering

Dat er nog ruimte is voor verbetering van de levensduur en de dagproductie van melkvee, bewijzen cijfers van CRV. Veehouders en onderzoeksinstellingen gebruiken die gegevens om de levensduur op melkveebedrijven in kaart te brengen. Sinds 1989 houdt CRV de 'productieve levensduur' bij van stamboekoeien. Dat is de periode tussen de eerste afkalfdatum en de laatste proefmelkdatum voor afvoer, uitgedrukt in aantal dagen. Tussen 1989 en 2005 was de gemiddeld hoogste productieve levensduur 1224 dagen en de laagste levensduur 1108 dagen. Dat betekent een verschil van 116 dagen, of bijna vier maanden, in de duur waarin koeien op het bedrijf bleven. De 'levensduur dagproductie' staat voor het aantal liters melk dat een dier produceerde per levensdag. Momenteel leveren Vlaamse melkkoeien gemiddeld 14,3 liter melk per aanwezige levensdag. Elke veehouder kan die waarde voor zijn bedrijf opzoeken in de 'Duurzaamheidsmonitor' op de website van CRV. Daar vindt hij ook andere kengetallen, zoals levensproductie melk en een bedrijfsvergelijking van het Netto Dag Rendement. Deze laatste parameter geeft inzicht in

de totale opbrengst per koe in euro per dag.

Transitiemanagement

Een goed management kan ook het vervangingspercentage positief beïnvloeden. Een hoog vervangingspercentage vraagt namelijk meer vaarzen om het aantal dieren in de veestapel op peil te houden en bijgevolg meer ruwvoeder, een hogere mestafzet, hogere opfokkosten en meer arbeid. Tabel 1 illustreert de gevolgen van een hoger of lager vervangingspercentage op de bedrijfsvoering. Een vergelijking tussen de bedrijven met het laagste vervangingspercentage en die

met het hoogste vervangingspercentage leert dat er bijna 3 ha winst te boeken valt op het vlak van ruwvoedervervoorziening, en zelfs 4 ha minder mestafzet nodig is bij een laag vervangingspercentage voor een bedrijf met 100 melkkoeien.

Om tot een lager vervangingspercentage te komen, moeten veehouders met verschillende factoren rekening houden. Een belangrijke parameter is het transitie-management. Problemen met dieren die nageboorte ophouden, symptomen van kalfziekte, uierontsteking in de eerste weken na lactatie en felle vermindering na afkalven hebben een negatieve invloed op de gezondheid en de vruchtbaarheid van de veestapel. Zij kunnen dus oorzaken zijn van een vervroegd vertrek van dieren. De melkveehouder kan de gezondheidsproblemen op zijn bedrijf doen dalen door de voeding en de verzorging bij te sturen tijdens de droogstandsperiode en de eerste weken van lactatie. Zo is er minder vervanging nodig. ■

WIL JIJ OOK DEELNEMEN AAN DIT PROJECT?

Dit najaar starten Inagro, ILVO en Hooibeekhoeve lerende netwerken op voor jongvee en droogstand. Daarin bespreken melkveehouders samen met adviseurs de cijfers uit de eigen bedrijfsvoering. Tijdens de bijeenkomst jongvee ligt de nadruk op de groeieresultaten door jongvee te meten en te wegen. Daarnaast zal het voedingsschema onder de loep worden genomen. Voor de bijeenkomst droogstand zal het transitierantsoen vooraf opgevolgd worden. Dat gebeurt in combinatie met een aantal parameters die de gezondheidsstatus van de koeien

weergeven, zoals opstart van pas gekalfde koeien, ketose-attenties (melk of bloed) en aantal aandoeningen na kalven.

Melkveehouders die willen deelnemen aan een van beide lerende netwerken, kunnen zich aanmelden vóór 1 september bij Inagro (via 051 27 33 86 of info.melkveehouderij@inagro.be). De bedrijfsopvolging start in september. Nadien worden er bijeenkomsten georganiseerd om de resultaten van de bedrijfsopvolging uit te wisselen met collega's.